

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Středisko ibero-amerických studií

Historické vědy – Iberoamerikanistika

Autoreferát dizertační práce

Ing. Mgr. Michelle Leisky

HNUTÍ MEXICANIDAD VE STŘEDNÍM MEXIKU

The Movement of Mexicanidad in Central Mexico

Vedoucí práce prof. Markéta Křížová, Ph.D.

2022

OBSAH

OBSAH.....	2
ÚVOD.....	3
VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	3
METODOLOGIE.....	4
STRUKTURA PRÁCE.....	7
HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ.....	8
ZÁVĚRY.....	10
VYBRANÁ BIBLIOGRAFIE.....	12
PUBLIKAČNÍ, AKADEMICKÁ A PEDAGOGICKÁ ČINNOST.....	19

ÚVOD

Předkládaná dizertační práce s názvem **Hnutí Mexicanidad ve středním Mexiku** se zabývá neoindiánským hnutím z druhé poloviny 20. století proklamujícím návrat k indiánským (aztéckým) tradicím, jejich kultuře a filozofii. Přesněji řečeno se však jedná o idealizované představy členů hnutí Mexicanidad o tom, jak probíhaly aztécké rituály, výuka i uspořádání společnosti v aztécké době, stejně jako jejich snahy o reinterpretaci aztécké historie a kosmovize. V kombinaci s tanečním rituálem Danza Azteca-Mexica se hnutí Mexicanidad podařilo získat množství sympatizantů napříč společenskými vrstvami, zejména však z řad městských Indiánů a míšenců se zájmem o původní tradice a kulturu svých předků. V současné době hnutí Mexicanidad zahrnuje širokou škálu aktivit, jejichž společným jmenovatelem je dědictví předkolumbovských kultur, zejména však jeho aztécký odkaz. Jeho rituální praxi dominuje Danza Azteca-Mexica, který se v novém tisíciletí stal součástí tváře mexických měst nejen ve střední části země. Hledání identity, věčné téma mexického národa, je také jedním z motorů celého hnutí, jak na úrovni osobní, tak komunitní a celospolečenské.

Hnutí Mexicanidad a rituál Danza Azteca-Mexica reflektují aktuální společenskou situaci, reagují na problémy i touhy svých sympatizantů; proto na něj nelze pohlížet jako na statický jev, nýbrž jako na živý organismus, jenž nabírá takové podoby, které nejlépe odpovídají potřebám jeho členů. Zračí se v něm touha po uznání, stejně jako vzdor vůči mainstreamovým představám o mexické identitě a roli jedince ve společnosti. Hnutí Mexicanidad mnohdy svou radikální rétorikou šokuje, zpochybňuje společenská klíšé i historické pravdy a nezřídka bývá těžké odlišit, nakolik se jedná o hlučnou pózu jeho představitelů či o opravdové přesvědčení. Množství příznivců, jež si však hnutí Mexicanidad a rituál Danza Azteca-Mexica v 21. století získaly a získávají, stejně jako jejich „expanze“ do zahraničí, nasvědčují, že je třeba jej vnímat i v jeho globálním kontextu, zpětně se promítajícím do lokálních aktivit a trendů.

VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Při studiu hnutí Mexicanidad se zaměřuji na jeho umírněnější, avšak podstatně rozšířenější směr tvořený „běžnými Mexicas“. Jsou to lidé, kteří si zvolili Mexicanidad jako součást své životní cesty a Danza Azteca-Mexica se pro ně stala nepostradatelným prvkem jejich světa. V rámci Mexicanidad se lze setkat i s radikály, jejichž argumentace často hraničí s demagogií. Jelikož si tito lidé mnohdy dokážou získat prostor v lokálních médiích či internetových fórech, případně proklamovat své názory velmi hlasitě na různých setkáních a

konferencích, stávají se tak nejviditelnější tváří Mexicanidad, často tím prvním, a leckdy jediným, s čím se nezainteresovaný člověk setká. Není proto překvapivé, že mnoho lidí tato radikální rétorika odradí, ba dokonce znechutí natolik, že se sympatizantům Mexicanidad obloukem vyhýbají. Proto se ve své práci snažím přiblížit praktickou stránku hnutí Mexicanidad a pohlédnout na něj očima *danzantes Mexicas*. Představení hnutí Mexicanidad z jejich perspektivy, nastínění jejich motivů a pochopení, co se skrývá za identitou Mexica, dle mého názoru patří k jednomu z klíčů k porozumění celému hnutí a jeho úloze v mexické společnosti.

Vytyčila jsem si následující výzkumné otázky:

Co představuje hnutí Mexicanidad, že si získalo popularitu mezi městským indiánským a míšeneckým obyvatelstvem? Jak ovlivňuje život svých sympatizantů? Co jim přináší? Jaký význam má *calpulli* pro své členy, jaký dopad má na jejich život a na celou komunitu? Mění se nějakým způsobem jejich společenské postavení, případně jejich vnímání sebe sama v rámci hnutí Mexicanidad oproti běžné společnosti? Pomáhá svým příznivcům vyrovnávat se s tlaky moderní společnosti jako globalizace, drogy, rostoucí násilí, ztráta kořenů a pocitu užitečnosti? Jakou funkci mají v tomto procesu rituály, jež Mexicas provozují?

Má práce si také klade za cíl zmapovat počátky rituálu *Danza Azteca-Mexica* a vzniku současných *calpultin*, především prvotní kulturní/rituální aktivity, jež rozvíjí či na ně navazují dnešní Mexicas. Dále se zaměřuji na popisy a interpretaci konkrétních rituálů provozovaných Mexicas. Snažím se pochopit, jakou roli hrají rituály při utváření identity městského obyvatelstva dnešního Mexika, jak jim pomáhají čelit problémům a výzám současné společnosti, ekonomické nejistotě i jejich každodenní realitě.

METODOLOGIE

Dizertační práce se opírá o výsledky mého terénního výzkumu z let 2009-2017, zúčastněné pozorování, stejně jako osobní a telefonická etnografická interview z let 2010-2021. Své poznatky se pak snažím konfrontovat s odbornou literaturou na toto téma.

Terénní výzkum

Pro studium hnutí Mexicanidad, tanečního rituálu *Danza Azteca-Mexica* a zodpovězení položených otázek pokládám terénní výzkum za *conditio sine qua non* celé práce. Svůj výzkum jsem proto založila na dlouhodobých kontaktech s praktikanty Mexicanidad. Hlavní fáze mého terénního výzkumu probíhala v letech 2009-2012, kdy jsem

žila v Mexiku, což mi umožnilo se začlenit mezi Mexicas a díky dlouhodobému pobytu mezi nimi překonat jak kulturní, tak sociální bariéru, velmi citelnou zvláště v počátcích mého výzkumu. Od roku 2013 jsem realizovala každoroční jednoměsíční návštěvy, z nichž poslední proběhla roku 2017.

Ve svém výzkumu jsem se zaměřila na oblast středního Mexika, kde je Danza Azteca-Mexica nejrozšířenější a Mexicanidad má největší počet sympatizantů. Lokalitu jsem si stanovila na základě místního šetření roku 2009, stejně jako vědomí eventuálních vyšších finančních a časových nároku v případě, že bych se rozhodla pro širší oblast.

Zúčastněné pozorování

Během mého terénního výzkumu v letech 2009-2012 a následných každoročních návštěvách se hnutí Mexicanidad stalo součástí mého života a dovolilo mi postupně objevovat hlubší aspekty rituálů, osobní motivace i příběhy Mexicas. Metodu zúčastněného pozorování považuji za naprosto klíčovou k poznání společenských hnutí, jako je Mexicanidad. Aktivně se podílet na životě studované komunity, jejich rituálech i neformálních setkáních, stejně jako možnost pasívně přihlížet a naslouchat, skýtá výzkumníkovi příležitost k neformálnímu sběru etnografických dat nezbytných pro úspěšnou realizaci celého výzkumu.

Antropolog James P. Spradley rozlišuje pět stupňů zúčastněného pozorování dle míry zapojení výzkumníka do aktivit a života cílové skupiny od neparticipace, přes pasivní, mírnou, aktivní, až po úplnou participaci.¹ Z tohoto pohledu mé zúčastněné pozorování spadá do kategorie úplné participace, neboť jsem se aktivně účastnila tanečních zkoušek *calpultin*, jejich rituálů, výuky i prací souvisejících s přípravou obřadů a životem komunity. Přestože první rok svého terénního výzkumu bych popsala spíše jako aktivní participaci, od následujícího roku jsem se připojila ke *calpulli Uey Zenyeliztli Teton* ve Ciudad de México, čímž jsem se přesunula do participace úplné. Díky tomu se mi otevřely dveře i do dalších spřátelených *calpultin*, mnohdy i do soukromého života jejich danzantes. Jelikož jsem poslední dva roky svého pobytu žila ve vesničce San Andrés de la Cal, sousedící s Tepoztlanem, účastnila jsem se především obřadního života *calpultin* z Cuernavacy a Amatlanu. Nicméně rituální praxe Mexicas si vyžadovala i výjezdy do sousedních mexických států jako Guerrero, Querétaro, Hidalgo, Tlaxcala, Puebla či Oaxaca. Nejvíce času jsem však strávila s *calpultin* ze Ciudad de México a států Morelos a Estado de México.

¹ SPRADLEY, James P. Participant observation, s. 58-62.

Zúčastněné pozorování velmi přispělo nejen k přijetí mezi Mexicas, ale i k mému lepšímu pochopení obřadů i zážitků, jež Mexicas popisovali, stejně jako jejich významu a funkci pro Mexicas. Svému dlouhodobému pobytu mezi Mexicas vděčím i za navázání spolupráce s důležitými *jefes* a osobami, jež se významným způsobem podíleli a podílejí na utváření hnutí Mexicanidad, současných rituálů i tváře Danza Azteca-Mexica.

Etnografická interview

Druhý pilíř mé práce představují osobní rozhovory s klíčovými informátory. Tvoří je jak rozhovory neformální a nestrukturované, tak polostrukturované, jimiž naše spolupráce často začínala. Nutno podotknout, že s většinou z nich jsem se znala minimálně od vidění z různých rituálů, přednášek či jiných příležitostí, proto mě velmi často nevnímali jako úplnou cizinku, nýbrž alespoň jako člověka „na pomezí“. Jejich ochotu spolupracovat podporoval také fakt, že jsem v Mexiku žila, a pozitivně vnímali můj dlouhodobý zájem o jejich aktivity, stejně jako plynulou znalost španělštiny a základní znalost nahuatlu. S etnografickými interview jsem začala až druhý rok svého terénního výzkumu, neboť jsem považovala za nutné, abych dobře poznala prostředí a Mexicas si na mou přítomnost zvykli. Zároveň se tím také snížila možnost (bohužel neeliminována), že si budou vymýšlet (o svém *calpulli*, osobní historii či události), neboť věděli, že se v Mexicanidad pohybují a mám možnost si jejich informace ověřit u jiných.

Osobní rozhovory vznikaly jak během mého pobytu v Mexiku, tak při následných návštěvách. Avšak koronavirová pandemie mi v pořizování osobních rozhovorů značně zkřížila plány, proto osobní setkání nahradila telefonická komunikace a video-hovory. Vzdálenost a neosobnost, tak charakteristická pro tento typ komunikace, nejen velmi okleštila spontánní svěřování a soukromé příběhy informátorů, nýbrž také velmi omezila jejich počet na ty, kteří mají k dispozici internetové připojení a umějí s podobnými technologiemi zacházet. Zároveň, i přes veškeré snahy, se mi nepodařilo překonat jejich nechuť „povídat si“ na dálku, neboť pro některé osobní přítomnost hraje důležitou roli nejen kvůli samotnému sdílení, ale také proto, že to tak vyžaduje orální tradice. Stejně tak je telefonická komunikace či video-hovory pro informátory složitější, neboť si musí na telefonát naplánovat čas, být na signálu, případně disponovat telefonem či počítačem, oproti přirozenému setkání na tanečním rituálu či návštěvy u nich doma. Jejich rozhodnutí plně respektuji, avšak z toho důvodu rozhovory s některými z nich končí mou poslední cestou do Mexika roku 2017. Od roku 2019 již všechny rozhovory probíhaly buď telefonicky, prostřednictvím video-hovorů nebo zasíláním hlasových zpráv, případně emailovou korespondencí.

Klíčoví informátoři

Dlouhodobý pobyt mezi Mexicas pokládám za zásadní také z hlediska výběru klíčových informátorů. Hnutí Mexicanidad, i přes narůstající počty svých sympatizantů, by se stále dalo přirovnat k vesnici, kde se všichni znají, tedy minimálně ti, kteří mají mezi Mexicas nějaký vliv. Na jednu stranu si člověk vyslechne mnoho fám a pomluv, na druhou však nepřeberné množství historek z obřadů i osobního života jejich aktérů, což v dlouhodobé perspektivě umožňuje se mezi Mexicas zorientovat a utvořit si vlastní představu o jednotlivých *jefes* a jejich historické i současné úloze, o tématech, na které se zaměřit, ale i slepých uličkách, v nichž se mnohdy během svého výzkumu badatel ocitne.

Jsem si vědoma, že výběr informátorů zásadně ovlivňuje celou práci, proto jsem se snažila je zvolit na základě pečlivého uvážení vzhledem k jejich životní dráze v Mexicanidad či jako modelové reprezentanty určité skupiny. Jsou mezi nimi hlavní postavy Mexicanidad, zakladatelé významných spolků a organizací Mexicanidad, dále *jefes*, kteří zásadním způsobem pomáhali utvářet podobu současného tanečního rituálu Danza Azteca-Mexica, ale také „běžní“ *jefes*, kteří zasvětili život Danza Azteca a práci pro svá *calpultin*. Skupinu doplňují reprezentanti danzantes z každodenního života a z prostředí studentských kampusů.

Přestože jsem v průběhu terénního výzkumu pořizovala rozhovory s větším množstvím informátorů, pro finální podobu práce jsem vybrala pouze šestnáct klíčových informátorů, jejichž výpovědi, společně s poznatky z terénního výzkumu, tvoří jádro celé dizertační práce. Jejich jmenný seznam, včetně jejich úlohy v Mexicanidad a názvu jejich *calpulli* připojuji na závěr této práce. Původně jsem chtěla uvádět pouze jejich „zasetá“ nahuaská jména, avšak někteří postupem času upřednostňovali vystupovat pod svým civilním jménem, jiní si přáli uvést obě jména. Nesnažila jsem se tedy o následné sjednocení, nýbrž ponechávám jména tak, jak si to přáli samotní informátoři.

STRUKTURA PRÁCE

Dizertační práce se dělí do čtyř kapitol: 1. Indiánská otázka v Mexiku, 2. Danza Azteca, 3. Kdo jsou aztéctí danzantes? a 4. Utváření identity.

V první kapitole se věnuji indiánské otázce v Mexiku, podávám v ní stručný historický přehled postavení indiánských obyvatel středního Mexika od předkolumbovské doby po současnost, stejně jako se věnuji dalším klíčovým faktorům vedoucím ke vzniku hnutí Mexicanidad. Kromě nerovného postavení Indiánů v mexické historii od koloniálního období dodnes, jsou jimi dle mého názoru i negativní vnímání indiánské identity, nástup indiánských hnutí v Latinské Americe, ale i novodobá snaha západní společnosti nalézt sebe

sama či smysl svého života v indiánské spiritualitě a rituálech. Rehabilitovaly tak indiánské zvyky i kosmovizi v očích světové veřejnosti, čímž přispěly k jejich příznivějšímu přijetí na domácí scéně a připravily podmínky pro rozkvět hnutí Mexicanidad a Danza Azteca-Mexica. Následně představují hnutí Mexicanidad od jeho počátků až po současnou situaci.

Druhá kapitola se zabývá rituálem Danza Azteca v jeho současné podobě, jak jej provozují Mexicas, i se táže po jeho historickém původu. K odpovědi na tuto otázku slouží provedená rešerše v předkolumbovských a koloniálních pramenech, stejně jako představení zdrojů, z nichž vychází Mexicas. V závěru kapitoly se věnují polemice mezi těmi, co pokládají Danza Azteca za původní rituál, a jejich oponenty.

Třetí kapitola přibližuje dva hlavní přístupy k Danza Azteca – synkretickou tradici Concheros a novodobé Mexicas. V první části věnované Concheros popisují jejich specifika, organizaci, rituální život a následně proces tzv. aztekizace concherovského rituálu, jenž položil základy budoucí Danza Azteca-Mexica. V druhé části se podkapitola 3.2.1 zaměřuje na počátky vzniku tanečních *calpultin*, kterou doplňuje podkapitola o badatelských nesrovnalostech a vytváření osobní historie. V dalších podkapitolách se soustředím na význam Danza Azteca-Mexica pro Mexicas, představení konceptu *calpulli*, jeho společenské úlohy, užívání nahuatlu a obřadního oděvu *atuendo*. Kapitulu uzavírá *tequio*, jakožto koncept společné práce pro blaho komunity, jak jej v dnešní době provozují Mexicas.

Ve čtvrté kapitole se soustředím na utváření identity prostřednictvím rituálů a novodobých kultů. Představují rituální praxi Mexicas, jejich pravidelné i přechodové rituály, potní chýši *temazcal* a rituály s medicínou. V závěru první části se zamýšlím nad jejich přínosem pro Mexicas jak na rovině osobní, tak komunitní a společenské, resp. důvody, proč Mexicas rituály provozují. Druhý blok kapitoly se zabývá Cuauhtemocovým kultem. Sleduje jeho počátky mezi danzantes, přes nález údajného Cuauhtemocova hrobu až po vytvoření Cuauhtemocova svatostánku v Ixcateopan a obřadů s ním spojených. Poslední podkapitola pojednává o Cuauhtemocově posledním příkazu, jež se traduje mezi Mexicas, a dotváří tak legendu o posledním *tlahtoani* i pojetí historie à la Mexicas.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Exaltace aztécké velikosti a dokonalosti může být pro mnohé úsměvná, stejně jako současná podoba *atuendos* Danza Azteca-Mexica, kde fantazie tvůrců nezná a nemá hranic. Porovná-li však situaci v 80. letech, kdy praxe Danza Azteca-Mexica budila překvapení a posměšné komentáře, v dnešní době již představuje běžnou realitu mexického velkoměsta. Názory na rituál Danza Azteca-Mexica se sice nadále různí, ale nikdo již nezpochybňuje jeho

místo na kulturní i společenské scéně. Ve Ciudad de México se mu dokonce podařilo vydobýt pozici hlavních aktérů při oslavách důležitých výročí pořádaných pod záštitou hlavního města. Je však nutné si uvědomit, že ačkoli Mexicas rádi prezentují dosažené úspěchy, jichž docílili „vládním autoritám navzdory“, mnohdy to bylo právě s jejich pomocí, neboť je vedly společné zájmy. Aztécký odkaz, klíčový prvek mexického nacionalismu, sloužil jako společný jmenovatel při této spolupráci, jejíž úspěchy pak každá ze zúčastněných stran interpretovala podle svého.

Nejen že taneční zkoušky probíhají na veřejných prostranstvích všem lidem na očích, ale i rozvolnění pravidel účasti, jež dříve zavazovala Concheros, přispělo k přílivu nových zájemců. Odstranění katolických prvků ze synkretického rituálu Danza Conchera a snaha o vytvoření co nejautentičtějšího aztéckého rituálu vzbudilo zvědavost mnohých přihlížejících a přivedlo je nejprve k Danza Azteca-Mexica a postupně k dalším rituálům a začlenění se do *calpulli*.

Ačkoli pro Mexicas představuje Danza Azteca-Mexica původní předkolumbovský rituál, mé závěry tuto tezi nepotvrzují. Prostudovala jsem zmínky o tanečních rituálech v předkolumbovských a koloniálních pramenech, na něž primárně Mexicas odkazují, a souhlasím s tvrzením, že taneční rituály zaujímaly významné místo v aztécké říši. Avšak tento fakt nikterak nesouvisí s tím, jak rituál Danza Azteca-Mexica vypadá dnes. Přikláním se proto k názoru, že v případě Danza Azteca-Mexica se jedná o novodobý rituál vycházející z aztécké kosmovize, postavený na základech Danza Conchera.

Mnozí vnímají Danza Azteca-Mexica jako způsob, jímž se lze napojit na své předky či, jak sami říkají, probudit svou genetickou paměť. Pomocí rituální praxe a studia aztécké kultury se tak snaží pochopit a uchopit odmítanou část svého původu, její indiánskou stránku. Některé to vede ke sblížení se svými prarodiči či jinými příbuznými, další k přehodnocení jejich pohledu na indiánské stigma obecně. Jiní během praxe Danza Azteca-Mexica či dalších obřadů zažijí vize či změněné stavy vědomí, jež jim otřesou jejich vnímáním světa, pro další se stane *calpulli* a rituální praxe dostatečným motivem pro změnu životního směru. Ostatně k vědomému přijetí nové identity či označení výrazných životních milníků slouží Mexicas přechodové rituály.

Iniciační rituál zasetí jména podstupují zpravidla ti, kteří se rozhodli stvrdit svou identitu Mexicas přijetím nového nahuaského jména. S novým jménem přijímají i svou novou identitu, svou misi, s níž se nezřídka pojí i pocit jedinečnosti a nezastupitelnosti, tolik potřebný k ujasnění si svého vlastního směřování či nalezení sebe sama. Leckdy extrémní zážitky během rituálů pomáhají překonat sociální i názorové nerovnosti vytvořením jiného

pouta. *Communitas*, jak je definoval Victor Turner, přispívají k sjednocení a stmelení skupiny, stejně jako pomáhají vytvořit a pochopit skupinovou hierarchii.

Vlastní zkušenost a pravidelná účast na rituálech představují základní nástroje výuky a formování budoucích *jefes*, ale i běžných Mexicas. Společně sdílené hodnoty, kosmovize, ideály i interpretace historie zaznívají na každém obřadu či příležitosti, kde se Mexicas setkávají. Zároveň podle údajného posledního Cuauhtemocova příkazu ukazují minulost v souladu s doktrínou Mexicanidad, kde veškeré vědění a moudrost zůstaly ukryté před dobyvateli, tajně se předávaly z generace na generaci v indiánských (tradičních) rodinách a až nyní mohou znovu spatřit světlo světa.

ZÁVĚRY

V odpovědi na položenou otázku, co představuje hnutí Mexicanidad, že si získalo popularitu mezi městským indiánským a míšeneckým obyvatelstvem, považují za zásadní kombinaci několika faktorů. Prvním je idealizovaný pohled na aztéckou minulost, kde být Mexica symbolizuje hrdost, velikost či moudrost dávné civilizace, na rozdíl od *indio*, jež po staletí býval synonymem zaostalosti či chudoby. Druhý faktor představuje taneční rituál Danza Azteca-Mexica, který hnutí Mexicanidad přizpůsobilo potřebám i představám dnešního člověka a otevřelo jej široké veřejnosti.

Důvodů, proč si Mexicas zvolili tuto cestu, je mnoho. Dominuje jim touha někam patřit, lépe poznat sám sebe a své kořeny. Záleží také na míře zapojení každého Mexica a jeho nastavení, nakolik přizpůsobí svůj život rituálními aktivitám i svému *calpulli*. Klíčovou úlohu v tomto rozhodování hraje *calpulli*, neboť právě interakce s ostatními členy a osoba jejich *jefe* má zásadní vliv na to, nakolik se podaří vytvořit fungující společenství, s nímž se člověk identifikuje.

Struktura *calpulli* koresponduje jak s touhou po užitečnosti, tak se snahou najít si své místo ve společnosti. V rámci *calpulli* mívá každý přidělenou svou úlohu, zastává konkrétní funkci při rituálech a podle svých zásluh zaujímá pozici v hierarchii *calpulli*. Zároveň si časem může vydobýt i renomé mezi ostatními *calpultin* na úrovni celého hnutí Mexicanidad. Někteří v tom spatřují šanci, jak realizovat své nenaplněné pracovní či osobní ambice a naplno se oddají obřadnímu světu Mexicas. Jejich nasazení pak nese plody ve smyslu osobního významu, dobré pověsti či respektu prokazovaného ostatními Mexicas. Stanou se tak váženými osobami, ať už pro své znalosti v oblasti kosmovize, rituálů či pro své umělecké nadání. Jiní se prosadí díky svým tanečním schopnostem nebo práci s medicínou. Existuje mnoho různých způsobů, jak vyniknout, a nelze si nevšimnout, jak si někteří svou

významnou pozici a prokazovaný respekt v Mexicanidad užívají a stává se motorem jejich aktivit. O to překvapivější však bylo setkat se s podobnými osobami mimo jejich *calpulli* či obřadní prostor, a objevit nejisté obyvatele velkoměsta, jehož se necítí být plnohodnotnou součástí. Síla skupiny, o níž se opírají ve svém *calpulli* či v Mexicanidad obecně, častokrát nedosahovala k prahu jejich obydlí. Stejně tak sdílená identita Mexica, hrdost na své indiánské předky, o nichž nadšeně vyprávěli během obřadních setkání, narážela na své limity v běžném světě, kde nechtěli být *pobre indio*, nýbrž se z nich opět stali městští *mestizos*. Zde však vidím za posledních deset let posun zejména mezi mladými Mexicas, kteří buď vyrůstali v obřadním světě díky svým rodičům-Mexicas, nebo i nově příchozími, často studenty, ale nejen jimi. Jejich identita bývá stálejší i mimo okruh Mexicanidad, obdobně jako u těch, kteří se věnují svému *calpulli*, Danza Azteca a jiným obřadům dlouhá léta, a přestává u nich existovat hranice mezi vnějším světem (běžným životem) a cestou Mexicas.

Pocit (ne)užitečnosti však netrápí jen mladé a mnozí starší lidé nacházejí svou realizaci buď uvnitř *calpultin* nebo se stávají jejich podporovateli, stejně jako někteří rodiče či prarodiče aktivních Mexicas. Připraví jim jídlo na velké rituály, nabídnou květiny, ovoce či pomocnou ruku při přípravě. *Calpultin* a jejich obřady proto mnohdy fungují jako tmelící prvek dané čtvrti či lokality.

Danza Azteca-Mexica a *calpulli* mohou fungovat i jako nástroj při boji s drogovou či jinou závislostí. Fakt, že Danza Azteca-Mexica představuje atraktivní variantu zábavy pro městskou mládež, vytváří protiváhu k pouličním *pandillas* („partiček“ či následně gangů), jejichž náplň se pohybuje na široké škále od poflakování se na ulici a příležitostného užívání alkoholu a drog, přes drobnou kriminalitu až po rostoucí násilí a trestnou činnost podle toho, k jaké *pandille* se jedinec připojí. Ačkoli si nelze idealizovat, že by *calpulli* mohlo čelit vlivným *pandillas*, v některých případech je klíčové, na které z nich narazí mladý člověk dřív.

Představení rituálů slouží nejen k jejich popsání a poznání, nýbrž i k pochopení, jakou funkci zastávají rituály v hnutí Mexicanidad, proč je Mexicas provozují a co jim přináší. Posvátný svět rituálů úzce souvisí s přeměnou či bližší identifikací se svým *calpulli* a Mexicanidad. Identita Mexica se vytváří postupně, k čemuž slouží jak pravidelné rituály, tak přechodové rituály, značící výrazné milníky v životě Mexicas. Vliv rituálu se promítá do dvou rovin: první, osobní, a druhé, skupinové, tj. *calpulli*. Rituály na osobní úrovni slouží k formování jedince, hledání odpovědí, napojení na posvátno a svět duchů, stávají se pro některé cestou do vlastního nitra, pro jiné ke svým kořenům. Na úrovni *calpulli* přispívají k

formování skupiny, rozvoji úzkých vazeb mezi jeho členy, solidaritě, ale i hierarchizaci skupiny.

Pomocí rituálů se Mexicas učí nejen posvátné písně a formy daného rituálu, ale jsou pro ně i praktickým ztvárněním aztécké kosmovize, již si zažívají a podprahově vnímají. Účast na rituálech vede také k potvrzování a upevňování identity Mexicas a jejich pohledu na minulost, stejně jako k tomu vyzývá jedna z nejrozšířenějších legend v hnutí Mexicanidad, *Consigna de Cuauhtemoc*.

Cílem práce také bylo zmapovat počátky vzniku Danza Azteca-Mexica a s tím související zrod novodobých *calpultin*, jimž jsem věnovala třetí kapitulu. Proces vytváření tanečních skupin s jejich specifickými charakteristikami, jež později přebrala současná *calpultin*, probíhal primárně v 80. a 90. letech 20. století. Během svého výzkumu jsem zjistila, že základní principy a formy vytvořila pionýrská *calpultin* v 80. letech s nemalou podporou významných *jefes* Concheros. Klíčovou roli v tomto procesu sehrála *calpultin Tloque Nahuaque* a *Ollin Ayacaxtli*, jejichž vliv se otiskl do forem i fungování dalších *calpultin*.

VYBRANÁ BIBLIOGRAFIE

AGUILAR, Mario E., 2009. *The Rituals of Kindness: The Influence of the Danza Azteca Tradition of Central Mexico on Chicano-Mexcoehuani Identity and Sacred Space*. Claremont and San Diego, California. Dizertační práce. Claremont and San Diego State University.

ARGYRIADIS, Kali, Renée DE LA TORRE a Cristina GUTIÉRREZ ZÚÑIGA, 2016. Routes et sens postcoloniaux de la transnationalisation religieuse (Relitrans). *Revue Tiers Monde*. **HS(2)**, 69-98. DOI: 10.3917/rtm.hs02.0069. Dostupné z: <http://www.cairn.info/revue-tiers-monde-2016-2-page-69.htm>

AYALA SERRANO, Lauro Eduardo, 2000. *Tiempo Indígena: La Construcción de Imaginarios Prehispánicos*. Ciudad de México. Diplomová práce. Universidad Iberoamericana. Vedoucí práce Lina Odena Güemes Herrera. Dostupné z: <https://www.lulu.com/en/us/shop/lauro-eduardo-ayala-serrano/tiempo-ind%C3%ADgena/ebook/product-1qz9n8d4.html?page=1&pageSize=4>

BASAVE BENITEZ, Agustín Francisco, 2002. *México mestizo: Análisis del nacionalismo mexicano en torno a la mestizofilia*. México: Fondo de Cultura Económica.

BARABAS, Alicia M., 2002. *Utopías indias: movimientos sociorreligiosos en México*. México: Plaza y Valdés.

BELL, Catherine, 2009. *Ritual Theory, Ritual Practice*. New York: Oxford University Press.

BELLO, Álvaro, 2004. *Etnicidad y ciudadanía en América Latina: la acción colectiva de los pueblos indígenas*. Santiago de Chile: Naciones Unidas, Comisión Económica para América Latina y el Caribe. Libros de la CEPAL, 79.

- BENADIBA, Laura, 2007. *Historia oral, relatos y memoria*. Ituzaingó: Maipue.
- BENGOA, José, 2016. *La emergencia indígena en América Latina*. Chile: Fondo de Cultura Económica.
- BRODA, Johanna, 2019. Ritualidad y cosmovisión: procesos de transformación de las comunidades mesoamericanas hasta nuestros días. In: Catharine GOOD ESHELMAN a Marina ALONSO BOLAÑOS, ed. *Unidad y diversidad en Mesoamérica: debates antropológicos, etnográficos, históricos*. México: Instituto Nacional de Antropología e Historia.
- CAMPECHANO MORENO, Lizette Y., 2012. El retorno virtual de Quetzalcóatl: una netnografía de la mexicanidad y neomexicanidad. *Cuiculco: Revista de Ciencias Antropológicas*. Ciudad de México: Instituto Nacional de Antropología e Historia, **19(55)**, 171-194.
- CARRASCO, David, 2012. *The Aztecs: a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- CARRASCO, David, Lindsay JONES a Scott SESSIONS, ed., 2000. *Mesoamerica's classic heritage: from Teotihuacan to the Aztecs*. Boulder, Colo: University Press of Colorado.
- CASTELLANOS GUERRERO, Alicia a LANDÁZURI BENÍTEZ, Gisela, 2012. *Racismos y otras formas de intolerancia de Norte a Sur en América Latina*. México, D.F.: Juan Pablos Editor.
- COLÍN, Ernesto, 2014. *Indigenous Education through Dance and Ceremony: A Mexica Palimpsest*. New York: Palgrave Macmillan.
- CORRY, Stephen, 2014. *Pueblos indígenas para el mundo del mañana*. España: Editorial Círculo Rojo.
- DANILOVIĆ, Mirjana, 2016. *El concepto de danza entre los Mexicas en la época posclásica*. Ciudad de México. Dizertační práce. Universidad Nacional Autónoma de México.
- EARLE, Rebecca, 2007. *The return of the native: Indians and myth-making in Spanish America, 1810-1930*. Durham: Duke University Press.
- FIGUEROA RODRÍGUEZ, Oscar Luis, 2021. Indigenous policy and Indigenous data in Mexico: context, challenges and perspectives. In: Maggie WALTER, Tahu KUKUTAI, Stephanie RUSSO CARROLL a Desi RODRIGUEZ-LONEBEAR, ed. *Indigenous Data Sovereignty and Policy*. New York: Routledge.
- FULTON, Christopher, 2008. Cuauhtémoc awakened. *Estudios de Historia Moderna y Contemporánea de México*. **35**, s. 5-47.
- FRIEDLANDER, Judith, 2006. *Being Indian in Hueyapan*. A rev. and updated ed. New York: Palgrave Macmillan.
- GALINIER, Jacques, 1990. *La Mitad del mundo: Cuerpo y cosmos en los rituales otomí*. México: Centro de estudios mexicanos y centroamericano.
- GALINIER, Jacques, 1987. *Pueblos de la Sierra Madre: Etnografía de la comunidad otomí*. México: Centro de estudios mexicanos y centroamericano.

- GALINIER, Jacques a Antoinette MOLINIÉ, 2006. *Les néo-Indiens: une religion du IIIe millénaire*. Paris: Jacob.
- GARNER, Sandra, 2009. Aztec Dance, Transnational Movements: Conquest of a Different Sort. *The Journal of American Folklore*. USA: University of Illinois Press, **122**(486), 414-437.
- GARZA, Mercedes de la, 2012. *Sueño y éxtasis: Visión chamánica de los Nahuas y de los Mayas*. México: Fondo de Cultura Económica y Universidad Nacional Autónoma de México.
- GENNEP, Arnold van, 2018. *Přechodové rituály: systematické studium rituálů*. Praha: Portál.
- GILL, Sam, 2007. Dancing Ritual, Ritual Dancing: Experiential Teaching. In: BELL, Catherine. *Teaching Ritual*. Oxford University Press, 2007, s. 45-56. Dostupné z: doi:10.1093/acprof:oso/9780195176452.003.0005
- GILLINGHAM, Paul, 2011. *Cuauhtémoc's bones: forging national identity in modern Mexico*. Albuquerque: University of New Mexico Press.
- GÓMEZ IZQUIERDO, Jorge a Ma. Eugenia SÁNCHEZ DÍAZ DE RIVERA, 2012. *La ideología mestizante, el guadalupanismo y sus repercusiones sociales: una revisión crítica de la "identidad nacional"*. México: Universidad Iberoamericana Puebla.
- GONZÁLEZ TORRES, Elizabeth a Victor ACEVEDO MARTÍNEZ, 2000. In *Kaltonal: "La Casa del Sol" Iglesia del Movimiento de la Mexikayotl*. México, D.F. Diplomová práce. Escuela Nacional de Antropología e Historia.
- GONZÁLEZ TORRES, Yolotl, 2005. *Danza tu palabra: la danza de los concheros*. México, D.F.: Plaza y Valdés.
- GRIMES, Ronald L., 2000. *Deeply into the Bone: Re-inventing Rites of Passage*. Los Angeles: University of California Press.
- HANNA, Judith Lynne, 1988. The Representation and Reality of Religion in Dance. *Journal of the American Academy of Religion* [online]. **LVI**(2), 281–306. Dostupné z: doi:[10.1093/jaarel/LVI.2.281](https://doi.org/10.1093/jaarel/LVI.2.281)
- HERNÁNDEZ RAMOS, Gabriel, ed., 2018. *Cantares de ceremonia y toques de obligación en el rito actual de los concheros*. México: Instituto Nacional de Antropología e Historia.
- HOBSBAWM, Eric a Terence RANGER, 2013. *The Invention of tradition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- JESÚS VÁZQUEZ HERNÁNDEZ, José de, 1996. *En busca de la Mexicanidad*. México, D.F. Diplomová práce. Universidad Autónoma Metropolitana.
- JOUTARD, Philippe, 2000. Desafios à historia oral do século XXI. In: FERREIRA, Marieta de Moraes, Tania Maria FERNANDES a Verena ALBERTI, ed. *História oral: desafios para o século XXI*. Rio de Janeiro: Editora Fiocruz, s. 31-46.
- KAPUSTA, Jan, 2020. *Oběť pro život: tradice a spiritualita dnešních Mayů*. Praha: Argo.
- KURATH, Gertrude, 1946. Los Concheros. *The Journal of American Folklore*. Illinois: American Folklore Society, **59**(234), 387-399.
- LEÓN-PORTILLA, Miguel, 2002. *Aztécká filosofie: myšlení Nahuů na základě původních pramenů*. Praha: Argo. Capricorn (Argo).

LIENHARD, Martin, 2003. Los rituales, su observación y su (re)interpretación: perspectivas. In: LIENHARD, Martin, ed. *Ritualidades latinoamericanas: Un acercamiento interdisciplinario / Uma aproximação*. Madrid: Iberoamericana, s. 15-36.

LOCKHART, James, 1992. *The Nahuas after the conquest: a social and cultural history of the Indians of central Mexico, sixteenth through eighteenth centuries*. Stanford, Calif.: Stanford University Press.

LOMNITZ-ADLER, Claudio, 1992. *Exits from the labyrinth: culture and ideology in the Mexican national space*. Berkeley: University of California Press.

LÓPEZ AUSTIN, Alfredo a Leonardo LÓPEZ LUJÁN, 2018. *El pasado indígena*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica.

LÓPEZ CABALLERO, Paula, 2017. *Indígenas de la nación: etnografía histórica de la alteridad en México (Milpa Alta, siglos XVII-XXI)*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica.

LUNA, Jennie Marie, 2011. *Danza Mexica: Indigenous Identity, Spirituality, Activism, and Performance*. San José State University. Dizertační práce. San José State University. Dostupné z: http://scholarworks.sjsu.edu/mas_pub/1

MÁCHA, Přemysl, 2004. *Indiáni a volební demokracie: politické proměny indiánských obcí Mexika*. Ostrava: Ostravská univerzita.

MAFFIE, James, 2014. *Aztec Philosophy: Understanding a World in Motion*. Boulder: University Press of Colorado.

MARTÍNEZ DÍAZ, Baruc Noel, 2010. *Aztekayotl-Mexihkayotl. Una aproximación histórica al movimiento de la Mexicanidad (1922-1959)*. UNAM. Diplomová práce. UNAM.

MATOS MOCTEZUMA, Eduardo, 2006. Ichcateopan y los restos de Cuauhtémoc. *Arqueología Mexicana*. **14**(82), 58–61.

MEDINA HERNÁNDEZ, Andrés, 2012. La cosmovisión nahua actual. In: LIMÓN OLVERA, Silvia. *La religión de los pueblos nahuas*. Madrid: Editorial Trotta, s. 193-218.

MONTES DE OCA VEGA, Mercedes, 2008. Los difrasismos, un rasgo del lenguaje ritual. *Estudios de Cultura Náhuatl*. México: Universidad Nacional Autónoma de México, (39), 225-238.

MONTES DE OCA VEGA, Mercedes, 2005. Niokculida, Timahe, K'eojetik, Huehuetlahtolli, Telapnaawe: la tradición oral de los pueblos nativos de México y Norteamérica. *Acta Poética*. Red Universidad Nacional Autónoma de México, **26**(1-2), 547-576.

MURPHY, Jacqueline Shea, 2007. *People Have Never Stopped Dancing: Native American Modern Dance Histories*. University of Minnesota Press.

MURPHY, Robert Francis, 1998. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Praha: Sociologické nakladatelství.

ODENA GÜEMES, Lina, 1984. *Movimiento Confederado Restaurador de la Cultura de Anáhuac*. 1a ed. México, D.F.: SEP Cultura, Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social.

- OLIVAS HERNÁNDEZ, Olga Lidia, 2014. *Danzando la identidad: Apropiaciones de la tradición de la Danza Azteca en la frontera de las Californias*. Guadalajara. Dizertační práce. Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social.
- OLIVERA DE BONFIL, Alicia, 1980. *La tradición oral sobre Cuauhtémoc*. México: UNAM, Instituto de Investigaciones Históricas.
- PEÑA, Francisco de la, 2002. *Los hijos del sexto sol: un estudio etnopsicoanalítico del movimiento de la mexicanidad*. México: Instituto Nacional de Antropología e Historia.
- PEÑA, Guillermo de la, 1995. La ciudadanía étnica y la construcción de los indios en el México contemporáneo. *Revista internacional de filosofía política*. (6), 116-140.
- PEÑA, Guillermo de la a Regina MARTÍNEZ CASAS, 2017. Ciudades interculturales: Hacia el reconocimiento de personas y comunidades indígenas urbanas. In: BARROS NOCK, Magdalena a Agustín ESCOBAR LATAPÍ. *Migración: nuevos actores, procesos y retos*. México, D.F.: CIESAS.
- POVEDA, Pablo, 1981. Danza de Concheros en Austin, Texas: Entrevista con Andrés Segura Granados. *Latin American Music Review / Revista de Música Latinoamericana*. 2(2). DOI: 10.2307/779941. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/779941?origin=crossref>
- RAPPAPORT, Roy A., 1999. *Ritual and Religion in the Making of Humanity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- RESTALL, Matthew, 2017. The Aztec Empire: A Surprise Ending? *Historian (London)*. (134), 12–17.
- ROSTAS, Susanna, 2009. *Carrying the word: the Concheros dance in Mexico City*. Boulder: University Press of Colorado.
- ROSTAS, Susanna, 2008. Los concheros en un contexto mundial: Mexicanidad, espiritualidad new age y sufismo como influencias en la danza. In: ARGYRIADIS, Kali, Renée de la TORRE, Cristina GUTIÉRREZ ZÚÑIGA a Alejandra AGUILAR ROS. *Raíces en Movimiento: prácticas religiosas tradicionales en contextos translocales*. México: Centro de estudios mexicanos y centroamericanos, s. 120-142.
- SCOLIERI, Paul A., 2013. *Dancing the new world: Aztecs, Spaniards, and the choreography of conquest*. Austin: University of Texas Press.
- SHAY, Anthony, 2006. *Choreographing Identities: Folk dance, Ethnicity and Festival in the United States and Canada*. USA: McFarland & Company.
- SCHRYER, Frans J., 2000. Native Peoples of Central Mexico since Independence. In: Richard E. W. ADAMS a Murdo J. MACLEOD, ed. *The Cambridge history of the native peoples of the Americas*. USA: Cambridge University Press, s. 223–273.
- SMITH, Robert, 2005. *Mexican New York: Transnational Lives of New Immigrants*. USA: University of California Press.
- SOUSTELLE, Jacques, 1995. *Les Aztèques à la veille de la conquête espagnole*. Paris: Hachette.
- SPRADLEY, James P., 1980. *Participant observation*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

STAVENHAGEN, Rodolfo a Tania CARRASCO, 1997. La diversidad étnica y cultural. In: FLORESCANO, Enrique. *El Patrimonio Nacional de México*. México: Fondo de Cultura Económica.

STEN, María., 1990. *Ponte a bailar, tú que reinas: antropología de la danza prehispánica*. Ciudad de México: Editorial Joaquín Mortiz.

STONE, Martha, 1975. *At the sign of midnight: the Concheros dance cult of Mexico*. Tucson: University of Arizona Press.

STRESSER-PÉAN, Claude, 2012. *De la vestimenta y los hombres: una perspectiva histórica de la indumentaria indígena en México*. México: Fondo de Cultura Económica.

STRESSER-PÉAN, Guy, 2009. *The Sun God and the Savior: The Christianization of the Nahua and Totonac in the Sierra Norte de Puebla, Mexico*. USA: University Press of Colorado.

TORRE, Renée de la, 2012. Las danzas aztecas en la nueva era. Estudio de caso en Guadalajara. *Cuicuilco: Revista de Ciencias Antropológicas*. Vol. 19, Núm. 55. Ciudad de México: Instituto Nacional de Antropología e Historia, **19**(55), 145-170.

TORRE, Renée de la, 2008. La estetización y los usos culturales de la danza conchera-azteca. In: ARGYRIADIS, Kali y Renée de la TORRE. *Raíces en Movimiento: prácticas religiosas tradicionales en contextos translocales*. México: Centro de estudios mexicanos e centroamericanos.

TORRE, Renée de la a Cristina GUTIÉRREZ ZÚÑIGA, 2017. *Mismos pasos y nuevos caminos. Transnacionalización de la danza conchero azteca*. México: Centro de Investigaciones y Estudios Superiores de la Antropología Social.

TURNER, Victor, 2004. *Průběh rituálu*. Brno: Computer Press.

VANSINA, Jan, 1997. *Oral Tradition as History*. New York: James Currey.

WARMAN, Arturo, 1972. *La danza de moros y cristianos*. México, D.F.: SEP.

WARMAN, Arturo a Irene WARMAN, 1971. Notas generales: danzas. In: *Lo efímero y eterno del arte popular mexicano*. México: Fondo Editorial de la Plástica Mexicana, s. 742-755.

YASHAR, Deborah J., 2005. *Contesting citizenship in Latin America: the rise of indigenous movements and the postliberal challenge*. New York: Cambridge University Press.

ZANTWIJK, Rudolf van, 2011. El futuro de la lengua Náhuatl. *Estudios de Cultura Náhuatl*. México: Universidad Nacional Autónoma de México, (42), 259-265.

ZANTWIJK, Rudolf van, 1965. La tendencia purista en el náhuatl del centro de México. *Estudios de Cultura Náhuatl*. México: UNAM, (5), 129-141.

ZÚÑIGA GONZÁLEZ, Victor A., 1998. De cómo hablamos de los indígenas los mexicanos (no indígenas) en el México actual. *Región y Sociedad*. Sonora, México: El colegio de Sonora, **IX**(15), 131-164.

Dokumentární filmy

Él es Dios [dokumentární film]. Režie Alfonso MUÑOZ, Víctor ANTEO, Guillermo BONFIL BATALLA, Arturo WARMAN. México, Departamento de Promoción y Difusión del Instituto Nacional

de Antropología e Historia y la Sección de Etnografía del Museo Nacional de Antropología, 1965.
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=l6LCTu1hCt8>

The Eagle's Children [dokumentární film]. Režie Bruce „Pacho“ LANE. USA, 1998.

Seznam klíčových informátorů

Nahuaské či vlastní jméno. Role v rámci Mexicanidad. Calpulli. Místo, kde působí jejich calpulli.

Arturo Meza Gutiérrez. Učitel nahuaské kosmovize a kultury, jefe. Calpulli Toltekayotl. Malinalco/Ciudad de México.

Carlos Miranda (Yaohecatl). Učitel nahuaské kosmovize a kultury, jefe. Calpulli Metzcualo-Tonalyeztli. Ciudad de México.

Cilintlí. Tradiční lékařka, mujer medicina, aktivistka. Zakladatelka organizace Tijax Cuauhtli. Ciudad de México.

Cuauhtemoc Mosqueda. Učitel nahuaské kosmovize, kultury a historie, jefe. Calpulli Huehucocoyotl. Ciudad de México/USA.

Cuetzpalincihuatl. Učitelka nahuatlu, jefa. Calpulli Atlazolpan Yaoyollotl. Ciudad de México.

Ehecayani. Danzante, temazcalera. Calpulli Camaxtli Matlalcueitl. Ciudad de México.

Elvira Martínez Vargas (Zihuakamitzin). Zakladatelka školy věnující se původním tradicím Kuauhtlehko, danzante. Calpulli Tlechixitone. Jiutepec, Morelos.

Fabián Frías. Učitel, dříve druhý kapitán z palabra Fernanda Florese Moncady, nyní alferez conchero (vlajkonoš). Mesa de la Santísima Cruz de los Milagros. Sangremal, Querétaro.

Irene. Jefa. Calpulli Tlauikayotl. Cuernavaca.

Jesús Gómez. Zakladatel Calpulli de Difusión Cultural Atlachinolli. Ciudad de México/USA.

José Antonio Cruz Rodríguez (Tlacuilo). Spisovatel, ředitel vzdělávacího centra Rostro y Corazón, jefe. Calpulli Tlalpapalotl. Ciudad de México.

Juan Anzaldo. Zakladatel vzdělávacího centra a nakladatelství Ce-Acatl. Ciudad de México.

Tenamaztli. Učitel nahuatlu a nahuaské filozofie. Movimiento Confederado Restaurador de las Culturas del Anauak. Ciudad de México.

Tlauiozelotl Tonaltokani. Tradiční lékař, učitel nahuaské filozofie a kultury, jefe. Calpulli Uey Zenyeliztli Teton. Ciudad de México/Tepoztlan.

Xipe Totek. Danzante, caracolero. Calpulli Nahualcoyotl. Ciudad de México.

Zitlalkalli. Učitel nahuaské filozofie a kultury, intercesor. Calpulli Uey Zenyeliztli Teton. Otumba (Estado de México) / Ciudad de México.

Publikační, akademická a pedagogická činnost

Publikace

LEISKY, M. 2017. „Seeking Identity Through Original Traditions: The Aztec Dance“. In: PŮTOVÁ, Barbora (ed.). *Identity, Tradition and Revitalisation of American Indian Culture*, 46-58. Praha: Karolinum.

ŘEŘICHOVÁ, M. 2009. *Integración de América Latina*. Praha. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická, Fakulta Mezinárodních vztahů.

ŘEŘICHOVÁ, M. 2009. *Jiné světy v románu Julia Cortáзара*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta.

ŘEŘICHOVÁ, M. 2006. *Ekonomická integrace na americkém kontinentě (NAFTA, FTAA)*. Praha. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická, Fakulta Mezinárodních vztahů.

Konference

„Danza Azteca y la Mexicanidad“, konference *Hledání indiánské Ameriky 5*, 1.3.2022, Fakulta filozofická, Univerzita Pardubice, Pardubice.

„Hledání identity prostřednictvím původních tradic a umění: Aztécký tanec“, konference *Revitalizace, zachování a utváření kulturní identity nativních amerických indiánů*, 9.10.2013, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha.

„Cosmovision of the Ancient Aztecs through Their Dance – Danza Azteca-Mexica“, konference *Uninterlingua 2012*, 4.5.2012, Universidad Internacional, Cuernavaca, Mexiko.

Pedagogická činnost

„Indigenous Peoples in Latin America“, zimní semestr 2021/2022, Středisko ibero-amerických studií, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova.

„Nahuové v minulosti a současnosti“, letní semestr 2014/2015, Středisko ibero-amerických studií, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova.